

Inatsisartunut ilaasortaq
Olga P. Berthelsen
-/maani

Tartuluttut aammik akuluiartittartut pillugit Inatsisartunut ilaasortaq, Olga P. Berthelsenip, IA, § 36, imm. 1 naapertorlugu apeqqutaa

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit, qujaffigaara tartuluttut anigorsinnaanngisaminnik nappaateqartut katsorsarneqartarnerat pillugu apeqqutaanut.

Nunatsinni tartuluttut Qallunaat nunaannut aammik akuluiartikkiartortillutik aallartinneqartartut, nunatsinniiginnarlutik katsorsarneqartarsinnaanerit siunissami ingerlanneqarsinnaalernissaat qanoq periarfissaqarpa?

Tartut suliunnaarnerisigut, tassa ima paasillugu nalinginnaasumit tartut sulinerat 10 %-it ataallugit ingerlalersillugu, aammik akuluiartinnissap katsorsaatitut aallartinneqarnissaa imaluunniit tartulersinneq napparsimasumut pisariaqarpoq, napparsimasooq annaanneqassappat. Aammik akuluiaanerit assigiinngitsut marluupput:

1. hæmodialyse (aammik akuluiaaneq)
2. peritonealdialyse (nassat ameraasaatigut aammik akuluiaaneq)

Napparsimasut aammik akuluiarneqarnissaanik pisariaqartitsisut, katsorsaanissaq periarfissaqartillugu, nassat ameraasaatigut aammik akuluiartinneqarnissaanik neqeroorfigineqartarput. Napparsimasut ilaannut nassat ameraasaatigut aammik akuluiartinnikkut katsorsartinneq naammanneq ajorpoq. Napparsimasut tamakku aammikkut akuluiartittariaqartussaapput, ullumikkullu Danmarkimut nuuttariaqartarput.

Nassat ameraasaatigut aammik akuluiaanermi imerpalasoq naanut ingerlatinneqartarpoq, tassangaanniillu peerneqaqqittarluni, timip igitassartai imerpalasumut immikkoortinneqareeraangata. Tamannalu amerlanertigut ullormut sisamariarluni pisarpoq. Tamanna katsorsaaneq Rigshospitalimi pilatsinnikkut aallartinneqartarpoq, nassanut sulluleeqqamik pilatsilluni ikkussiffigineqarnikkut. Tamatuma kinguninguatigut napparsimasup imminut katsorsarneq sungiusalersarpaa nassami ameraasaatigut aammik akuluiaalluni. Sungiusaaneq naammassippat napparsimasup angerlarsimaffimmini nassamigut aammi akuluiarnissaa ingerlatilersinnaavaa. Maannakkut nunatsinniippat napparsimasut 11-it nassamikkut aammik akuluiartittartut.

Aammik akuluiaanermi aak toqqaannartumik sukuluiarneqartarpoq sullulimmik taqqamut atajuartussamik ikkussinikkut. Tamannalu amerlanertigut sapaatip akunneranut pingasoriarluni ingerlanneqartarpoq. Napparsimasut aammikkut akuluiartittartut nappaamminnik atuiplussimasut Rigshospitalimi qitiusumik akuluiaasarfimmi katsorsarneqartarput, napparsimasulli imminut katsorsartartut Frederiksberg Hospitalimi katsorsarneqarsinnaapput.

Nunatsinniit tartuluttut aammik akuluiartittussat Qallunaat nunaannut ingerlatinneqartartut ukiumut qanoq amerlatigippat?

Ukiut tamaasa napparsimasut 0-2-nut amerlassusillit Danmarkimut ataavartumik aammikkut akuluiartikkiartortut aallartinneqartarput, tamatumalu saniatigut napparsimasut aammikkut akuluiarneqarnissaminnik pisariaqartitsisut aallartinneqarallartarput.

18. marts 2010
Sagsnr. 2010-027203
Dok. Nr. 327499

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 32 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@gh.gl
www.nanoq.gl

Maannakkorpiaq napparsimasut pingasut aalajangersimasumik aammikkut akuluiartittarput napparsimasullu marluk qanittukkut tartulersissimasut aammikkut akuluiartittariaqarallartut Danmarkimiipput, napparsimasullu marluk nassat ameraasaatigut akuluiartittarnermik sungiussartinneqarlutik.

Qallunaat nunaanni katsorsaanerup ingerlanneqartariaqartarnera nunatsinnut qanoq ukiumut naleqarpa, nunatsinnullu nuunneqassagaluarpat qanoq naleqassava?

Aakkut akuluiaasarneq nunatsinnut nuunneqassagaluarpat Dronning Ingridip Napparsimmavissuani qitiusumik aammik akuluiartittarfeqalissaaq. Aakkut akuluiaasarneq nunatsinnut nuunneqassagaluarpat makku piumasaqaataapput:

1. ataavartumik aammik akuluiaanermik katsorsaasinnaasunik immikkut ilisimasalinnik (nefrolog - tartukkut nappaatinut nakorsaaneq/peqqissaasut) sulisoqarnissaq,
2. avatangiisitigut sinaakkuttat atortorissaarutillu,
3. naammattunik napparsimasuuteqarnikkut katsorsaanermit sulisut ilisimasaannik sungiussisimanerinillu ataavartitsisinnaaneq.

Tartukkut nappaatinut nakorsaanerup isumaa naapertorlugu minnerpaamik napparsimasut aakkut akuluiartittartut 4-6-usariaqarput, ilinniarsimasunik sungiussisimasunik pisariaqartitat qulakkeersinnaajumallugit. Ullumikkut aammikkut akuluiartittartut ikippallaarput, taamatut katsorsaanerup nunatsinnut nuunneqarnissaanut ilinniarsimanikkut naleqquttumik piginnaasat attatiinnarneqarnissaannut.

Danmarkimi qanoq akeqarpa nunatsinnilu qanoq akeqassava:

Rigshospitalimut aakkut akuluiaanikkut katsorsaanermit aningaasartuutit ilaat, katsorsaaneq nunatsinnut nuunneqaraluarpalluunniit pinngitsoorneqarsinnaassanngillat. Napparsimasut angerlartinneqarsinnaassapput killiffiat aalajaassimappat, tassa ima paasillugu napparsimanerminni atupilunngippata. Nassat ameraasaatigut aakkullu akuluiaasarnerit aallartittarneri suli Rigshospitalimi ingerlanneqartassapput. Taamaattumik napparsimasut Frederiksberg Hospitalimi aammikkut akuluiartittartut katsorsaanerup nunatsinnut nuunneqarnissaa annertunerusumik iluaqutigissavaat.

Ataavartumik tartuluttut Rigshospitalimi katsorsartittarnerannut aningaasartuutit 2009-mi 3,1 mio. kr.-iusimapput napparsimasunut 14-inut agguataarlugit. Aningaasartuutitut taakkununga ilaapput misissortinnerit, unitsinneqarnerit, sulianik ingerlatsinerit il.il. Napparsimasut ataasiakkaat taakkualu katsorsartinnissaminnut periarfissaat tartuluttut Rigshospitalimi katsorsarneqartarnerannut aningaasartuutaasartunut toqqaannartumik apeqqutaammata, siunissami aningaasartuutissat 2009-mi kisitsisit tunngavigalugit nalilernissaat ajornarpoq.

Frederiksborgimi aakkut akuluiaanermit akiliutaasartut ukiumut 0,9 - 1,2 mio. kr.-it missaanniittarput, tassami napparsimasut 3-4 ukiuni arlaqalersuni tassani katsorsartittarmata, qaavatigullu Danmarkimiinnermi najugaqarnermit aningaasartuutit ilanngunneqassapput.

Aakkut akuluiaalluni katsorsaasarnerup Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut nuunneqarneratigut aningaasartuutissat 2006-imi naatsorsorneqarsimapput. Pilersitsinissamut aningaasartuutissat 4,7 mio. kr.-it missaanniissangatinneqarput, taakkununga napparsimasunut arfinilinnut atortorissaarutitut 2,3 mio. kr.-it missaat, uninngasussat inissaannik pilersitsinermit 0,3 mio. kr.-it missaat (maannakkut pioreersunik atorneqarsinnaasunik inittassaqqanngippat), peqqissaasut pingasut ilinniartinneqarnissaannut kiisalu tartukkut nappaatinut nakorsaanermit ikiorteqarnermit 1,2 mio. kr.-it missaat.

Ingerlatsinermut toqqaannartumik aningaasartuutissat 3,5 mio. kr.-it missigissagaat naatsorsuutigineqarpoq, taakkunannga aningaasarsianut aningaasartuutit 2,5 mio. kr./ukiumut aamma atortorissaarutinut ataasiaannagassanut 1 mio. kr.-it miss., katsorsaanerit pisariaqartinneqartut 900-ut/ukiumut naatsorsuutigalugit. Taakkua saniatigut ullunut uninngaffiusunut aningaasartuutit tamatuminnngalu aallaaveqartumik aningaasartuutit, soorlu assersuutigalugu aaviinernut, tarrarsortinnernut, nakorsaatinut, atortut taarserneqartarnerinut, sulisunut aningaasartuutinut toqqaannangitsunut, sulisut ilinniaqqinnerinut, sulisut taarseraannerinut, napparsimasullu Nuup avataaneersut ineqartinneqarnerinut aningaasartuutit ilanngunneqassapput.

Nunatsinnut nuunneqarnerata aningaasartuutaanerunissaanut napparsimasut ataasiakkaat katsorsartinnissaminnik pisariaqartitsinerat, sumi najugaqarnerat il.il. apeqqutaassapput. Sipaarutaasinnaasut naatsorsuutigineqarsinnaapput Frederiksberg Hospitalimi katsorsartinnernit 1 mio. kr.-it aamma Rigshospitalimit 0,5 - 1 mio. kr.it missaanniissagunartut. Pilersitsinerup saniatigut ukiumut aningaasartuutit 3,5 mio. kr.-it missaannik amerlassuseqassagunartut, taakkulu saniatigut toqqaannangitsumik aningaasartuutissat ilannguttariaqarput.

Napparsimasunut ataasiakkaanut aakkut akuluiaalluni katsorsaasarnerup nunatsinnut nuunneqarneratigut iluaqutissartaqassaneranut apeqqutaasussaassaaq napparsimasut ataasiakkaat katsorsarneqarnissamik pisariaqartitaat nunatsinni naammassineqarsinnaanersut. Inuiaqatigiinnut iluaqutissartaanut apeqqutaassaaq nuussinikkut piulersussaajunnartut qanoq atorluarneqartigisinnaaneri. Katsorsaanerup nunatsinnut nuunneqarnissaanut aningaasartuutissat, napparsimasut ullutsinni taama ikitsigitillugit kiisalu sulinermi ilinniarsimanikkut piginnaasat qulakkeerneqarsinnaannginnerinut naleqqiullugu, amerlassaqaat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Agathe Fontain